

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій

ТУРЕЦЬКА МОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів
третього курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Одеса
«Астропринт»
2023

УДК 811.512.161'243(072)
П26

Укладачі:

К. І. Відімська, старший викладач кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Ю. М. Тарасюк, старший викладач кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Г. І. Шаглі, старший викладач кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

В. М. Насіківська, викладач кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

О. М. Набока, кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов професійного спрямування Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова;

Ф. І. Арнаут, кандидат філологічних наук, доцент кафедри тюркології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка; науковий здобувач факультету Азії та Близького Сходу університету

Рекомендовано до друку вченою радою факультету міжнародних відносин, політології та соціології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (*протокол № 4 від 28 листопада 2023 року*)

Методичні вказівки розраховані на поглиблене вивчення тем навчальної дисципліни «Турецька мова» та були розроблені відповідно до робочої програми для здобувачів третього курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Основна мета вказівок — надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні тем практичних занять та у процесі самостійної роботи.

© К. І. Відімська, Ю. М. Тарасюк,
Г. І. Шаглі, В. М. Насіківська,
укладання, 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. МОВНИЙ АСПЕКТ	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. МОВЛЕНЕВИЙ АСПЕКТ	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ВСТУП ДО ЛІШВOKPАЇНОЗНАВСТВА	10
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	14
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО КУРСУ	15
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	16
ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ	18

ВСТУП

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Перша мова (Турецька мова)» призначені для допомоги здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», які навчаються в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова на Факультеті міжнародних відносин, політології та соціології.

Мета методичних вказівок до навчальної дисципліни - максимальне відпрацювання навичок вживання основних граматичних структур, без яких неможливо розуміння і грамотне оформлення мови; формування мовленнєвих навичок з турецької літератури; вивчення історії, релігії, культури Туреччини, розвиток стійкого інтересу студентів щодо здійснення діяльності самостійного читання історичних турецьких видань, формування вмій і навичок аналізу, оцінки поданого матеріалу, ефективного спілкування в усній і писемній формах.

С точки зору самостійної роботи студентів мета такої роботи - сформувати сталі навички роботи з літературою, уміння раціонально організувати свою розумову діяльність, формування самостійності для саморозвитку, самонавчання, самостійне опанування знань та вмій з турецької мови, вільне орієнтування у навчально-науковій інформації. Самостійна робота є послідовна та систематична до аудиторних занять.

Завдання методичних вказівок- розвиток вмій та навичок з усіх видів мовної діяльності в контексті основних комунікативних цілей: розуміння історичних текстів, мовлення, перекладу текстів за спеціальною тематикою, анування матеріалів іноземною мовою, виступів з усними доповідями щодо хронології подій у Туреччині, Османської Імперії, написання різноманітних есе з турецької літератури. Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
- Здатність застосовувати знання характеристик розвитку /країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.
- Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та турецькою мовами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач/-ка вищої освіти повинен/-на

знати: сутність та володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проєктів.

вміти: володіти навичками усного та письмового перекладу з буденної тематики з/на турецьку мову, зокрема з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проєктів; мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів; володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на турецьку мову, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проєктів; самостійно визначати освітні цілі та навчання, знаходити необхідні для їх досягнення освітні ресурси.

Програма навчальної дисципліни «Перша мова (Турецька мова)» складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль I : Мовний аспект

Змістовий модуль II: Мовленевний аспект

Змістовий модуль III: Вступ до лінгвокраїнознавства.

На вивчення навчальної дисципліни «Перша мова (Турецька мова)» відводиться 570 годин, зокрема: 280 годин – практичні заняття та 290 годин – самостійна робота, що взагалі становить 3 кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. МОВНИЙ АСПЕКТ

ТЕМА 1. ДІЄСЛІВНЕ ІМ'Я НА – МА/МАК

У цьому розділі студент повинен опанувати дієслівну форму на -та та -так без афіксів присвійності; дієслівне ім'я на –та у позиції підмета, присудка та прямого та непрямого доповнення; розгорнуту обставину мети, причини, умови, часу та образу дії дієслівного ім'я на –та. Виконання граматичних вправ на закріплення матеріалу.

Вивчення та опрацювання конструкцій:

- ması sayesinde,
- ması nedeniyle (sebebiyle),
- masından dolayı,
- ması yüzünden,
- ması mucibince,
- ması sonucunda,
- in..-masının ardından,
- masından önce (sonra),
- masıyla, -ması hakkında/ konusunda,
- masına dair, -masının yanı sıra.

Студент повинен виконати необхідну кількість вправ під час аудиторної та самостійної роботи.

Вивчення теми «Ім'я дії на -так». Виконання вправ. Конструкції:

- maktan başka,
- maktan ziyade,
- mak kadar(gibi),
- mak amacıyla,
- mak şartıyla,
- mak suretiyle,

- maktansa,
- mak şöyle dursun.

Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання граматичних вправ на закріплення матеріалу.

Використання слова *diye*. Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання граматичних вправ на закріплення матеріалу.

Література

1. Шагли Г.І. Турецька мова. Частина I. Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2020. 250 с
2. Yedi İklim Türkçe A2. Ders kitabı. Yunus Emre Enstitüsü. Ankara, 2018. 193s
3. Yedi İklim Türkçe B1. Ders kitabı. Yunus Emre Enstitüsü. Ankara, 2018. 191s

ТЕМА 2. ІМ'Я ДІЇ НА -DİK/- АСАК

Цей розділ починається з розгляду теми Дієприкметник *-dik/ - asak*, та продовжується такими темами, як: Розгорнуте визначення *-dik/ - asak*. Розгорнута обставина часу *-dik/ - asak*. Розгорнутий підмет та присудок *-dik/ - asak*. Пряме та непряме доповнення *-dik/ - asak*. Розгорнуте відокремлене доповнення. Студент повинен опанувати теоретичний матеріал та опрацювати поданий матеріал виконуючи задані вправи.

Також, в цьому розділі розглядаються звороти:

- dığına/ - acağına ilişkin,
- dığı/ - acağı hakkında,
- dığı/ - acağı için,
- dığı/ - acağı gibi,
- dığı/ - acağı kadar,
- dığı/ - acağı kadarıyla,
- dığı/ - acağı üzere,
- dığına/ - acağına göre,

–dığından daha,
–dığı halde,
–dığından dolayı,
–dığından beri, –dığı sürece, –dığı takdirde.

Студент повинен в повному обсязі вивчити всі подані граматичні конструкції та виконати необхідну кількість вправ.

Проводиться порівняння форм на -ma та на -dik. Вивчаються складні визначальні конструкції. Виконання вправ на закріплення теми.

Література

1. Сорокін С. В. Практична граматики турецької мови. Частина перша. Навч. посібник (Препринт). – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2018. – 358 с.
2. Yedi İklim Türkçe B1. Ders kitabı. Yunus Emre Enstitüsü. Ankara, 2018. 191s
3. Yedi İklim Türkçe B1. Çalışma kitabı. Yunus Emre Enstitüsü. Ankara, 2018. 97s

ТЕМА 3. СКЛАДНІ ЧАСИ – YORDU , - MIŞTI

В цьому розділі студент повинен розуміти визначення часу на -yordu та вміти використовувати на практиці та під час перекладу. Повинен опанувати стверджувальну форму – yordu, заперечну форму – yordu, питальна форма – yordu та питально – заперечну форму – yordu. Виконання вправ.

Також, в даній темі розглядається складний час на – mişti. Треба знати теоретичний матеріал даного часу, його ознаки та володіти чотирма формами дієслова: стверджувальна форма – mişti, заперечна форма - mişti, питальна форма – mişti та питально – заперечна форма – mişti. Виконання вправ. Контроль засвоєння матеріалу.

Література

1. Cemil Kurt, E. Nurşem Aygün, Elif Leblebici, Özden Altınkaynak Coşkun. Yeni Hitit 1 Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı. Ankara: Üniversitesi Basımevi, 2010. 199s
2. Türkçe dilbilgisi. Turgay Sebzecioğlu, Atatürk Üniversitesi, İstanbul, 2021. 517s

ТЕМА 4. СКЛАДНІ ЧАСИ -IRDI, - ASAKTI

В цьому розділі студент повинен розуміти визначення часу на -yordu та вміти використовувати на практиці та під час перекладу. Повинен опанувати стверджувальну форму – ırdı, заперечну форму – ırdı, питальна форма – ırdı та питально – заперечну форму – ırdı. Виконання вправ. Контроль засвоєння матеріалу.

Також, в даній темі розглядається складний час на – asaktı. Треба знати теоретичний матеріал даного часу, його ознаки та володіти чотирма формами дієслова: стверджувальна форма – asaktı, заперечна форма – asaktı, питальна форма та питально – заперечна форма – asaktı. Виконання вправ. Контроль засвоєння матеріалу.

Література

1. İbrahim Gültekin, Mahir Kalfa, İbrahim Atabey, Filiz Mete, Aydan Eryiğit, Uğur Kılıç. Yedi İklim Türkçe. Çalışma Kitabı B2. Ankara, 2018. 89s
2. Fatma Bölükbaş, Enver Gedik, Gül Gönültaş, Funda Keskin, Fazilet Özenç, Hande Tokgöz, Gizem Ünsal. Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı B2. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi, 2015. 156 s

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. МОВЛЕНЕВИЙ АСПЕКТ

ТЕМА 5. ПЕРІОДИЗАЦІЯ ТУРЕЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Періодизація турецької літератури допомагає організувати її і виділити ключові характеристики кожної епохи. В історії турецької літератури можна виділити такі періоди:

Доісламський період (VIII-XI століття): Це час, коли тюркські племена почали формувати свою усну традицію, що включає епоси, оповіді, легенди та пісні. Культура передавалася усним шляхом із покоління до покоління.

Період ранньої тюркської літератури (XI-XIII століття): У цей період розвивалися писемні тюркські пам'ятники, що відображають культуру огузьких племен, таких як сельджуки. Важливе місце займали поети та баї, які створювали твори на різні теми.

Період сельджукської літератури (XII-XIV століття): У цей час формувалася література на території сельджукської імперії, включаючи територію сучасної Туреччини. Літературна активність була пов'язана з поетами та мислителями, такими як Мевлана Румі та Нізами Гянджеві.

Османська література (XIV-XIX століття): Османська імперія стала центром культурного та літературного розвитку. Османська література включала різноманітні жанри, такі як дивани (збірки віршів), хроніки, романи, поеми та інші твори.

Період Танзімату (XIX століття): У XIX столітті Туреччина зіткнулася з викликами модернізації та реформ. У цей час література зазнала впливу західних течій, що призвело до формування нових літературних напрямів.

Період національного пробудження (початок XX століття): На початку XX століття в Туреччині відбулося національне пробудження, коли турецька мова була прийнята як державна мова, та активно розвивалася національна література.

Сучасна турецька література (XX століття - нині): Сучасна турецька література охоплює різноманітні напрями та жанри, включаючи поезію, прозу,

театр та кіно. Літературні твори пишуться як класичною турецькою, так і сучасною мовою.

Література

1. Тарасюк Ю.М. Історія та розвиток турецької літератури. Лінгвокраїнознавство. Частина II.: навчальний посібник / Під ред. В.І. Рижих. ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2021. С 171 - 188
1. Халимоненко Г. Історія турецької літератури: підручник. – К.: Київ.ун-т, 2000. 347 с
2. Халимоненко Г. Історія турецької літератури (XIV-XVI ст.): підручник. – К.: Київ.ун-т, 2001. 301с

ТЕМА 6. ЛІТЕРАТУРА ПЕРІОДУ ОСМАНСЬКОЇ ДОБИ

Турецька література османського періоду охоплює час з XIV до початку XX століття, коли імперія Османа переважала на території сучасної Туреччини та найближчих регіонів. Це був період культурного та літературного процвітання, у якому формувалися ключові літературні жанри та стильові напрями. Важливо відзначити, що османська література була оформлена турецькою мовою, і розвивалися мистецтво та література арабською та перською мовами, що відображає багатонаціональну природу імперії.

Османська література охоплює різноманітні жанри та тематику, такі як поезія, проза, історичні хроніки, філософські твори та релігійні трактати. Деякі з найбільш значних творів та авторів цього періоду включають:

Дивани: Диванами називаються збірки віршів, де поети збирали свої твори різних жанрів. Серед найбільш відомих диванів можна згадати "Диван" Юнуса Емре, "Диван" Фазилі Кадіре Гізлеллі та "Диван" Недіма.

Мевлана Румі (1207-1273): Великий поет і мислитель, відомий своїми поетичними творами про кохання та містику. Його найвідоміший твір - "Маснаві" (Матнаві), що уособлює духовну істини та толерантність.

Найвидатнішим гумористом всіх часів прийнято вважати Ходжу Насреддіна (1208-1284). В образі Насреддіна Ходжі втілені риси багатьох героїв народної сміхової культури всього мусульманського народу Сходу.

Література

1. Дерменджі О. Мевляна як феномен світової літератури /О. Дерменджі // Україна і Туреччина: Історія культурних зв'язків та співробітництво на сучасному етапі. – К., 2011. – С. 149-160.
2. Тарасюк Ю.М. Історія та розвиток турецької літератури. Лінгвокраїнознавство. Частина II: навчальний посібник / Під ред. В.І. Рижих. ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2021. С 171 - 188
3. Türk edebiyatı // <https://www.turkedebiyati.com.tr>
4. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Cilt 1-8, Dergâh Yayınevi, 1977, 567 с.

ТЕМА 7. СУЧАСНА ТУРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА

У XIX і XX століттях турецька література проходила через різні етапи розвитку і зазнавала впливу різних культурних течій. Особливість цього періоду полягала в тому, що Туреччина переживала різні історичні перетворення - від Османської імперії до сучасної Туреччини.

У XIX столітті значний вплив на турецьку літературу мав рух Танзимат (Реформація), спрямований на модернізацію турецького суспільства. Цей рух стимулював розвиток нових літературних жанрів, таких як роман, драма та поезія. Представниками цього періоду були письменники і поети, такі як Намік Кемаль, Ахмет Міт, Зія Паша та Абдул Гані Нурус.

У ХХ столітті великий вплив на турецьку літературу мав рух "Національний просвітницький рух", спрямований на створення сучасної турецької національної ідентичності. У цей період з'явилися важливі письменники, такі як Яшар Кемаль, Орхан Кемал, Ахмет Хамді Танпынар та Назым Хікмет, які висловлювали свої погляди на проблеми сучасного турецького суспільства.

Серед інших важливих літературних рухів у ХХ столітті варто відзначити постмодернізм, феміністичний рух та підходи до літератури, що відображають міграційні процеси. Сучасна турецька література продовжує відзначатися різноманітністю жанрів, стилів і тем, а письменники продовжують досліджувати важливі теми сучасного світу.

Література

1. Прушковська І. В. Вплив західних тенденцій на турецьку літературу початку ХХ ст. (на матеріалі творів Джемлія Меріча) / І. В. Прушковська// Літературознавчі студії. – 2008. – Вип. 22. – С. 197-201.
2. Edebiyat Araştırmaları, Fuad Köprülü, 3. bs., Ankara 1999, 472 s.
3. Dünyada Türk Edebiyatı <https://www.kulturportali.gov.tr/portal/dunyada-turk-edebiyati>
4. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Cilt 1-8, Dergâh Yayınevi, 1977, 567 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ. ВСТУП ДО ЛІШВOKPАЇНОЗНАВСТВА ТЕМА 8. ГЕОРОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ТУРЕЦЬКОЇ РУСПУБЛІКИ

Геополітичне положення Турецької Республіки має велике стратегічне значення через її географічне розташування. Туреччина знаходиться в Євразії, між Європою і Азією, з важливими водними шляхами на півдні, такими як Чорне море, Егейське море та Середземне море.

Туреччина служить мостом між Європою і Азією, і тому має велике значення для міжнародних торгівельних маршрутів, транспорту та енергетики. Велика частина міжнародного транзиту проходить через територію Туреччини.

Турецька Республіка контролює Босфорська протока і Дарданелли, що забезпечує їй стратегічну перевагу у відносинах з Чорноморським регіоном та Росією.

Туреччина має сусідство з регіонами, де спостерігаються конфлікти і напруженість, такі як Сирія, Ірак та Кавказ. Це ставить Туреччину в складне геополітичне положення та вимагає активного участі у регіональних справах.

Туреччина є членом різних міжнародних організацій, таких як НАТО та Організація Об'єднаних Націй. Це надає їй можливість впливати на прийняття важливих міжнародних рішень та формування своєї зовнішньополітичної стратегії.

Туреччина має значні енергетичні ресурси та знаходиться в центрі ключових енергетичних маршрутів, зокрема для транспорту природного газу з Сходу на Захід.

Література

1. Тарасюк Ю.М. Геополітичне положення Турецької Республіки. Геополітичне положення та зовнішня політика держав // Лінгвокраїнознавство. Частина І.: навчальний посібник / Під ред. І. В. Зубаренко, О.В. Сніговської, Ю.М. Тарасюк. Одеса: ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2018. С. 47-63
2. Тарасюк Ю.М. Лінгвокраїнознавство Турецької Республіки, ч.1:навчально-методичний посібник / Ю.М.Тарасюк. Одеса: Одеський національний університет імені І.І.Мечнікова, 2017. 92с

ТЕМА 9. ІСТОРІЯ ТУРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Перші державотворення тюркських народів мають давню історію, що налічує тисячі років. Варто зазначити, що тюркські народи були активними учасниками культурних та політичних процесів в Центральній Азії та Сході. Гунни були однією з перших тюркських держав, виникла в Центральній Азії близько IV століття до н.е. Вони стали великою імперією, яка панувала на великих територіях від Середньої Азії до Європи. Гоктюрки були іншою великою державою в Центральній Азії, заснованою в VI столітті н.е. За часів свого розквіту, вони контролювали значну частину Центральної Азії та частину Китаю. Уйгури створили державу в Центральній Азії в VIII столітті н.е. За часів свого розквіту, вони були важливою силою в культурному та торговельному обміні між Сходом і Заходом. Селджуки були тюркським народом, який заснував імперію в XI столітті н.е. Вони розпочали свою імперську експансію, здобуваючи контроль над регіонами, від Середньої Азії до Перської затоки.

Період розквіту Османської імперії, також відомий як "Велике століття" або "Султаніат", припадає на XVI століття. Це був найбільш впливовий та процвітаючий період в історії імперії, коли територія Османської імперії значно розширювалася, а культурне і економічне благополуччя сягнуло свого піку.

Створення Турецької Республіки пов'язане з історичними подіями, які відбулися після розпаду Османської імперії під час Першої світової війни. Османська імперія, яка існувала протягом багатьох століть, зазнала занепаду та розпалася після війни, залишившись з великою територіальною та економічною нестабільністю. Відбулося визнання незалежності Турецької нації від Османської імперії після закінчення Першої світової війни та підписання Севрського миру у 1920 році. Головним лідером боротьби за створення Турецької Республіки був Мустафа Кемаль Ататюрк. Він очолив Національний з'їзд у Анкарі та вів Визвольну війну (1919-1923), що призвело до перемоги над іноземними силами, які намагалися розділити Туреччину. В 1923 році після завершення Визвольної війни був укладений Лаусаннський договір, який

визнав сучасні кордони Турецької Республіки та її незалежність від іноземних сил.

Турецька Республіка була оголошена 29 жовтня 1923 року, і Мустафа Кемаль Ататюрк став першим президентом країни. Він впровадив широкий спектр політичних, соціальних та економічних реформ, спрямованих на модернізацію та секуляризацію країни. Турецька Республіка отримала міжнародне визнання та почала розвиватися як сучасна держава, яка прагне зберегти свою національну та культурну спадщину, в той же час дивлячись у майбутнє та стаючи однією з провідних країн у регіоні.

Література

1. Тарасюк Ю.М. Лінгвокраїнознавство Турецької Республіки, ч.1:навчально-методичний посібник / Ю.М.Тарасюк. Одеса: Одеський національний університет імені І.І.Мечнікова, 2017. 92с
2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu. I. Cilt: Savaş Giriş, Stanford Jay Shaw, çev. Beyza Sumer Aydaş, 2. bs., Ankara 2021, 658 s
3. Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi: Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Resepsiyon Süreci 1839-1939, Gülnihâl Bozkurt, 3. bs., Ankara 2020, 238 s.
4. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu: Bildiriler, Ankara 18-20 Mart 2010, ed. Mehmet Öz, Ankara 2011, 926 s.
5. History of Seljuks M. Metin Hülagü - Abdülkadir Yuvalı - Sevinç Üçgül Erdem Erinç, Ankara 2014, 116 s.

ТЕМА 10. МОВА, РЕЛІГІЯ ТА КУЛЬТУРА ТУРЕЧЧИНИ

Турецька мова є частиною тюркської мовної сім'ї, яка включає ряд родин мов, поширених в Центральній Азії та сусідніх регіонах. Ця мовна група включає турецьку, азербайджанську, узбецьку, казахську, татарську та інші мови. Особливості турецької мови визначають її багатий культурний спадок, який розповсюджується від давніх часів. Турецька мова має давню історію, що налічує тисячоліття. Ранні писемні джерела турецької мови включають рунічні написи та документи з епохи Гуннів та Гоктюрків. Як і більшість мов, турецька має в собі вплив різних культур та цивілізацій, з якими тюркські народи мали контакти. Внаслідок цього впливу у мові є позичені слова та вирази з арабської, перської, грецької, французької та інших мов. Після створення Турецької Республіки Мустафа Кемаль Ататюрк провів ряд лінгвістичних реформ, спрямованих на виведення турецької мови з-під впливу арабської писемності та на спрощення граматичних правил. Ці реформи сприяли модернізації мови та встановленню латинського алфавіту.

Релігія в Туреччині відіграє важливу роль як культурний, соціальний та ідентичний фактор. Більшість населення Туреччини віддає перевагу ісламу, а основна частина мусульман - соннітському напрямку ісламу. Офіційною релігією Туреччини є іслам, і країна має статус секулярної держави згідно з конституцією. Близько 99% населення Туреччини є мусульманами. Суннійський іслам переважає серед мусульманського населення. Суннізм є домінуючим напрямком ісламу, і його вчення визначає більшість релігійних практик та традицій в країні. В Туреччині також існує суфійський рух, який покликаний глибше розуміти духовний бік ісламу. Суфізм включає медитацію, спільні молитви та інші практики, які сприяють духовному зростанню. Мечеті є не лише місцями культових дійств, а й центрами спільнот та культурними центрами. Однією з найвідоміших мечетей є Синя Мечеть у Стамбулі, величезна споруда, яка є символом міста. Релігійні свята, такі як Ramazan Bayramı (місяць посту) та Kurban bayramı (свято жертвопринесення), відіграють

важливу роль у житті турецьких мусульман. Ці свята супроводжуються специфічними традиціями та практиками. Однак, слід відзначити, що сучасна Туреччина також прагне зберегти секулярний характер держави, який був встановлений з часів Мустафи Кемалю Ататюрка. Це означає, що релігійні практики розділені від політики та публічного життя. В останні роки спостерігається обговорення ролі жінок у суспільстві, особливо в контексті релігії. Жінки в Туреччині можуть обирати віру, одяг та участь у громадських та релігійних подіях. Релігія є важливою складовою культурного спадку Туреччини та впливає на багато аспектів життя її населення.

Культура Туреччини - це багатогранний і вдивований сплав різних впливів, що виникають з багатовікової історії цієї країни. Туреччина розташована на перетині Європи та Азії, і ця географічна позиція вплинула на формування її культурного різноманіття. До культурної складової входить: мова, література, фольклор, кухня, архітектура, історичні та культурні пам'ятки, традиції та обряди.

Література

1. Відімска К.І. Мовна політика Турецької Республіки: історія та сучасність. Частина I.: навчальний посібник / Під ред. І. В. Зубаренко, О.В. Сніговської, Ю.М. Тарасюк. Одеса.: ОНУ, 2018. С. 206-218
2. Тарасюк Ю.М. Лінгвокраїнознавство Турецької Республіки, ч.1:навчально-методичний посібник / Ю.М.Тарасюк. Одеса: Одеський національний університет імені І.І.Мечнікова, 2017. 92с
3. Шаглі А. І. Культура Туреччини. Лінгвокраїнознавство. Частина II.: навчальний посібник / Під ред. В.І. Рижих. ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2021. С 80-107

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Дієслівне ім'я на –ma/–mak. 1.1- 1.3. Опрацювання теоретичних основ теми. Написання перекладів з вживанням дієслівного ім'я на –ma/ -mak. 1.4. – 1.5. Порівняльна характеристика вивчених граматичних явищ дієслівного ім'я на -mak та дієслівного ім'я на –ma. Вивчення конструкцій обставин та додатку дієслівного ім'я на -mak та дієслівного ім'я на –ma.	20
2.	Тема 2. Ім'я дії на –dik/ - acak. 2.1 – 2.9. Опрацювання теоретичних основ теми. Ім'я дії на –dik та –acak: складні конструкції.	20
3.	Тема 3. Складні часи – yordu, - mişti. 3.1. – 3.2. Знати визначення часів та вміти використовувати усі форми дієслова часів на— yordu, - mişti. Опрацювати на вправах. Підготуватись до усної відповіді з теорії часу на – yordu, - mişti.	25
4.	Тема 4. . Складні часи –ırdı, –acakı. 4.1. – 4.2. Знати визначення часів та вміти використовувати усі форми дієслова часів на–ırdı, –acakı. Опрацювати на вправах. Підготуватись до усної відповіді з теорії часу на –ırdı, –acakı.	25
5.	Тема 5. Періодизація турецької літератури. 5.1. Орієнтуватись у періодах турецької літератури. Вміти відповідати на запитання згідно з темою.	30
6.	Тема 6. Література періоду Османської доби. 6.1. Обрати одного з видатних поетів Османського періоду та підготувати презентацію з виступом.	40

7.	Тема 7. Сучасна турецька література. 7.1. Обрати одного з видатних поетів Республіканського періоду та підготувати презентацію з виступом.	30
8.	Тема 8. Геополітичне положення Турецької Республіки. 8.1. Знати географічне положення та кліматичні особливості Турецької Республіки. Підготувати презентацію на тему «Географічні регіони Турецької Республіки». 8.2. Вміти відповідати на тему «Адміністративно-територіальний устрій Турецької республіки». Підготувати ессе на тему «Сучасне економічне становище Турецької Республіки».	30
9.	Тема 9. Історія Турецької республіки. 9.1. Прочитати про перші державотворення турків. Підготувати доповідь про створення Османської імперії та період розквіту Османської імперії. 9.2. Підготовка до виступу на тему «Створення Турецької Республіки. Модернізації Ататюрка». Аналіз зовнішньої політики Турецької Республіки у ХХ сторіччі.	40
10.	Тема 10. Мова, релігія та культура Туреччини. 10.1. Вміти відповідати на питання про історію та особливості турецької мови. 10.2. Знати про культура періоду Османської доби. 10.3. Релігія в Туреччині. Написати доповідь про національні та релігійні свята.	30
	Разом	290

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

- [1] – підготовка до практичних занять;
- [2] – написання рефератів, ессе;
- [3] – індивідуальне навчально-дослідне завдання;

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО КУРСУ

1. Форма на –та без афіксів присвійності.
2. Дієслівне ім'я на –та у позиції підмета, присудка та прямого та непрямого доповнення.
3. Розгорнута обставина мети, причини, умови, часу та образу дії дієслівного ім'я на –та.
4. Конструкції на -ma/ - mak.
1. Geniş Zamanın Hikayesi. Визначення та відмінювання.
2. Gelecek Zamanın Hikayesi. Визначення та відмінювання.
3. Önenilen Geçmiş Zaman. Визначення та відмінювання.
4. Belirsiz Geçmiş Zamanın Hikayesi. Визначення та відмінювання.
5. Belirli Geçmiş Zamanın Hikayesi. Визначення та відмінювання.
6. Використання слова –diye.
7. Принцип періодизації турецької літератури.
8. Дієприкметник –dik/ - asak.
9. Розгорнуте визначення –dik/ - asak.
10. Розгорнута обставина часу –dik/ - asak.
11. Розгорнутий підмет та присудок –dik/ - asak.
12. Пряме та непряме доповнення –dik/ - asak.
13. Розгорнуте відокремлене доповнення.
14. Звороти –dik/ - asak.
15. Основні періоди, на які поділяється турецька література.
16. Література Дивану: поети, вчені та філософи.
17. Найвідоміші поети та романістів турецької літератури.
18. Географічне положення та кліматичні особливості Турецької Республіки.
19. Економічне становище Турецької Республіки.
20. Перші державотворення турків.
21. Створення Османської імперії.
22. Модернізації Атаюрка.

23. Історія та особливості турецької мови.
24. Мовна реформа 1928-1933 років.
25. Основні історичні події в Туреччині в другій половині ХХ сторіччя.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Відімска К.І. Мовна політика Турецької Республіки: історія та сучасність. Частина І.: навчальний посібник / Під ред. І. В. Зубаренко, О.В. Сніговської, Ю.М. Тарасюк. Одеса.: ОНУ, 2018. С. 206-218
2. Тарасюк Ю.М. Геополітичне положення Турецької Республіки. Геополітичне положення та зовнішня політика держав // Лінгвокраїнознавство. Частина І.: навчальний посібник / Під ред. І. В. Зубаренко, О.В. Сніговської, Ю.М. Тарасюк. Одеса.: ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2018. С. 47-63
3. Тарасюк Ю.М. Історія та розвиток турецької літератури. Лінгвокраїнознавство. Частина ІІ.: навчальний посібник / Під ред. В.І. Рижих. ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2021. С 171 - 188
4. Тарасюк Ю.М. Лінгвокраїнознавство Турецької Республіки, ч.1:навчально-методичний посібник / Ю.М.Тарасюк. Одеса: Одеський національний університет імені І.І.Мечнікова, 2017. 92с
5. Шаглі А. І. Культура Туреччини. Лінгвокраїнознавство. Частина ІІ.: навчальний посібник / Під ред. В.І. Рижих. ОНУ імені І.І.Мечнікова, 2021. С 80-107
6. Cemil Kurt, E. Nurşem Aygün, Elif Leblebici, Özden Altınkaynak Coşkun. Yeni Hitit 2 Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı. Ankara: Üniversitesi Basımevi, 2010. 193 s
7. İbrahim Gültekin, Mahir Kalfa, İbrahim Atabey, Filiz Mete, Aydan Eryiğit, Uğur Kılıç. Yedi İklim Türkçe. Ders Kitabı B2. Ankara, 2018. 132s

8. Fatma Bölükbaş, Enver Gedik, Gül Gönültaş, Funda Keskin, Fazilet Özenç, Hande Tokgöz, Gizem Ünsal. Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı B2. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi, 2015. 156 s

Додаткова література

1. İbrahim Gültekin, Mahir Kalfa, İbrahim Atabey, Filiz Mete, Aydan Eryiğit, Uğur Kılıç. Yedi İklim Türkçe. Çalışma Kitabı B2. Ankara, 2018. 89s
2. Fatma Bölükbaş, Enver Gedik, Gül Gönültaş, Funda Keskin, Fazilet Özenç, Hande Tokgöz, Gizem Ünsal. Yabancılar için Türkçe Çalışma Kitabı B2. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi, 2015. 96s
3. Değişen Karadeniz Jeopolitiğinde Türkiye-Ukrayna İlişkileri. Ed. Hasan Kanbolat. Ankara: Veritas yayınevi, 2010. 137 s.
4. Örnekleriyle Türkçe Sözlük: [dörtcilt] / [yazma komisyonu üyeleri: Ahmed Fidan, Nevin Kardeş, Salih Önen, Sevgi Gökdemir, Hanifi Erkıran, Hasan Koç, Namiye Başbuğ]. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2002. 3337 s.
5. Türkçe Sözlük: [iki cilt] / [hazırlayanlar İsmail Parlatur, Nevzat Gözaydın, Hamza Zülfikar, Belgin Tezcan Aksu, Seyfullah Türkmen, Yaşar Yılmaz]. – [9. baskı]. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1998. 2523s.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.tumgazeteler.com/>(Підбірка матеріалів всіх газет Туреччини)
2. <http://www.aa.com.tr/>(Центральне інформ. Агентство Anadolu Ajansı)
3. <http://www.haberturk.com/> (Найбільший Інтернет-сайт новин з Туреччини)
4. <http://www.hurriyet.com.tr/anasayfa/> (Газета «Хюррієт»)
5. <http://www.sabah.com.tr/> (Газета «Сабах»)
6. <http://www.aksam.com.tr/> (Газета «Акшам»)
7. http://www.milliyet.com.tr (Газета «Міллієт»)
8. http://www.zaman.com.tr (Газета «Заман»)

9. <http://www.todayszaman.com/tz-web/> (Сайт «Тудейз Заман»)
10. <http://www.basbakanlik.gov.tr> (Сайт Прем'єр-міністра Туреччини)
11. <http://www.cumhurbaskanligi.gov.tr> (Сайт Президента Туреччини)
12. <http://www.disisleribakanligi.gov.tr> (Сайт Міністерства закордонних справ Туреччини)

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Форма для іспиту в 5 семестрі

Поточний та періодичний контроль						Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
T 1	T 2	T 5		T 8	T 9	
10	10	20		10	10	40
						100

Форма для заліку в 6 семестрі

Поточний та періодичний контроль					Індивідуальні самостійні завдання	Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
T 3	T 4	T 6	T 7	T 10		
10	15	10	15	25	25	100

Контрольні роботи за змістовими модулями здійснюються у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу

кожного змістового модуля. Підсумковий контроль проводиться в змішаній (письмовій і усній) формі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

П26 **Турецька мова** : методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів третього курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / укл.: К. І. Відімська, Ю. М. Тарасюк, Г. І. Шаглі, В. М. Насіківська. — Одеса : Астропринт, 2023. — 28 с.

Методичні вказівки розраховані на поглиблене вивчення тем навчальної дисципліни «Турецька мова» та були розроблені відповідно до робочої програми для здобувачів третього курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Основна мета вказівок — надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні тем практичних занять та у процесі самостійної роботи.

УДК 811.512.161'243(072)

Навчальне видання

ТУРЕЦЬКА МОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів
третього курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Укладачі:

ВІДІМСЬКА Катерина Ігорівна

ТАРАСЮК Юлія Матвіївна

ШАГЛІ Ганна Іванівна

НАСІКІВСЬКА Віра Миколаївна

Надруковано в авторській редакції
з готового оригінал-макета

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,63.
Тираж 5 прим. Зам. № 1072.

Видавництво і друкарня «Астропринт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21
Тел.: (0482) 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.